

DECIZIE

28 iunie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul – Valeriu Doagă
Judecătorii – Tamara Chișca-Doneva, Mariana Pitic

examinând recursul declarat de reprezentantul Societății Comerciale „Stilconstruct” Societate cu Răspundere Limitată, avocatul Victor Brânză, împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 23 februarie 2017,

adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Oleg Anghelici împotriva Societății Comerciale „Stilconstruct” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată,

c o n s t a ț ă

La 19 aprilie 2016 Oleg Anghelici a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății Comerciale „Stilconstruct” Societate cu Răspundere Limitată (în continuare – SC „Stilconstruct” SRL) cu privire la încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 27 octombrie 2016 s-a admis cererea de chemare în judecată, s-a încasat din contul SC „Stilconstruct” SRL în beneficiul lui Oleg Anghelici prejudiciul material în sumă de 2030 de euro, sau echivalentul sumei date în monedă națională la momentul executării hotărârii, și cheltuielile de judecată: taxa de stat achitată la depunerea acțiunii în sumă de 1380 de lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 5000 de lei (f.d. 32, 35-36).

La 28 noiembrie 2016, reprezentantul SC „Stilconstruct” SRL, avocatul Victor Brânză a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 27 octombrie 2016, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri în sensul respingerii acțiunii (f.d. 38 recto-verso).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 19 ianuarie 2017 nu s-a dat curs apelului declarat de reprezentantul SC „Stilconstruct” SRL, avocatul Victor Brânză împotriva hotărârii Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 27 octombrie 2016; s-a acordat apelantului termen de 7 zile din momentul recepționării încheierii, pentru prezentarea apelului motivat și dovada plății taxei de stat în sumă de 1035 de lei; s-a explicat apelantului că în caz dacă nu va lichida neajunsurile menționate, cererea de

apel nu va fi considerată depusă și împreună cu actele anexate va fi restituită (f.d. 42-43).

La 22 februarie 2017, reprezentantul SC „Stilconstruct” SRL, avocatul Victor Brînză a înaintat cerere de apel motivată împotriva hotărârii Judecătorei Râșcani, mun.Chișinău din 27 octombrie 2016, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri în sensul respingerii acțiunii (f.d. 47-50).

Concomitent cu cererea de apel motivată, reprezentantul SC „Stilconstruct” SRL, avocatul Victor Brînză a înaintat cerere privind scutirea de la plata taxei de stat, solicitând admiterea cererii și scutirea de la plata taxei de stat pentru judecarea cererii de apel depusă de SC „Stilconstruct” SRL (f.d. 52-53).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 23 februarie 2017, s-a restituit apelul declarat de SC „Stilconstruct” SRL, s-a remis SC „Stilconstruct” SRL cererea de apel cu toate documentele anexate și s-a explicat că restituirea cererii de apel nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată în termenul și modul stabilit a aceluiași apelant, cu cerere de apel, împotriva aceleiași hotărâri, cu același obiect și temeuri, dacă apelantul a lichidat neajunsurile (f.d. 59, 60-62).

La 09 martie 2017, reprezentantul SC „Stilconstruct” SRL, avocatul Victor Brînză a depus cerere de recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 23 februarie 2017, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii instanței de apel și restituirea cauzei spre rejudecare (f.d. 65-67).

În argumentarea recursului a invocat că, termenul acordat de instanța de apel pentru lichidarea neajunsurilor la depunerea cererii de apel este insuficient și inechitabil.

La caz, atrage atenția că încheierea instanței de apel prin care nu s-a dat curs cererii de apel i-a fost expediată la 14 februarie 2017, prin intermediul poștei electronice, iar recurenta SC „Stilconstruct” SRL nu a recepționat încheierea nici până la momentul depunerii recursului.

Astfel, susține că termenul de 7 zile acordat de către instanța de apel apelantei SC „Stilconstruct” SRL, pentru lichidarea neajunsurilor la depunerea cererii de apel, este insuficient pentru executarea indicațiilor instanței de apel.

Suplimentar, invocă faptul că, prin emiterea încheierii de a nu da curs cererii de apel, au fost îngădite drepturile fundamentale ale SC „Stilconstruct” SRL de acces liber la justiție și la un apel/recurs efectiv.

În conformitate cu prevederile art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Potrivit art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Colegiul constată că, din materialele cauzei nu poate fi stabilit momentul recepționării de către recurent a deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 februarie 2017 (f.d.59, 60) pentru a determina respectarea termenului legal de declarare a recursului, însă decizia recurată a fost expediată participanților la proces prin scrisoarea de însoțire nr. 3365 din 21 martie 2017 (f.d. 64), iar reprezentantului recurentului, avocatului Victor Brînză, la 20 martie 2017 (f.d. 63), prin intermediul poștei electronice, iar cererea de recurs a fost depusă la 09 martie 2017, fapt confirmat prin

amprenta sigiliului aplicată pe recurs (f.d. 65), prin urmare calea de atac se consideră exercitată în termen.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de reprezentantul Societății Comerciale „Stilconstruct” Societate cu Răspundere Limitată, avocatul Victor Brînză urmează a fi admis, cu restituirea cauzei în Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată, la faza soluționării chestiunii cu privire la primirea cererii de apel, pentru următoarele.

În conformitate cu art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

Verificând legalitatea încheierii Curții de Apel Chișinău din 23 februarie 2017 prin prisma argumentelor invocate în recurs, Colegiul constată că aceasta a fost emisă cu încălcarea normelor de drept procedural

Materialele cauzei atestă că, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 19 ianuarie 2017, nu s-a dat curs apelului declarat de reprezentantul SC „Stilconstruct” SRL, avocatul Victor Brînză împotriva hotărârii Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 27 octombrie 2016; s-a acordat apelantului termen de 7 zile din momentul recepționării încheierii, pentru prezentarea apelului motivat și dovada plății taxei de stat în sumă de 1035 de lei; s-a explicat apelantului că în caz dacă nu va lichida neajunsurile menționate, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu actele anexate va fi restituită (f.d. 42-43).

Totodată, instanța de recurs decelează că, conform extrasului din căsuța poștală electronică, cu adresa „alina.stratan@justice.md”, încheierea Curții de Apel Chișinău din 19 ianuarie 2017 prin care nu s-a dat curs apelului declarat de reprezentantul SC „Stilconstruct” SRL, avocatul Victor Brînză împotriva hotărârii Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 27 octombrie 2016, împreună cu citația pentru ședința din 23 februarie 2017, ora 10:40, a fost expediată la data de 14 februarie 2017, ora 15:18 destinatarilor cu adresa de e-mail: „victor.prolex@yahoo.com” și „vit.russu@mail.ru” (f.d. 44).

La caz, Colegiul constată că adresa de e-mail „victor.prolex@yahoo.com” aparține avocatului Victor Brînză, care este reprezentantul recurentei SC „Stilconstruct” SRL, fapt ce se confirmă prin cererile depuse de acesta, în antetul cărora sunt indicate datele de contact ale avocatului Victor Brînză, inclusiv și adresa cu căsuța poștală electronică respectivă (f.d. 25, 38).

Distinct de aceasta, instanța de recurs notează că extrasul din căsuța poștală electronică menționat supra confirmă doar faptul și momentul expedierii încheierii recurate și nicidecum momentul recepționării acesteia. Prin urmare, din materialele cauzei nu poate fi stabilit momentul recepționării de către apelantul SC „Stilconstruct” SRL sau reprezentantul acestuia – avocatului Victor Brînză a încheierii Curții de Apel Chișinău din 19 ianuarie 2017, prin care nu s-a dat curs apelului, or, conform cuprinsului încheierii Curții de Apel Chișinău din 19 ianuarie 2017, apelantului SC „Stilconstruct” SRL i s-a acordat termen de 7 zile din momentul recepționării încheierii, pentru lichidarea neajunsurilor la depunerea cererii de apel.

La caz, Colegiul reiterează că, potrivit articolului 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică

participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Aderent, dispozițiile articolului 105 alin. (1¹) din Codul de procedură civilă statuează că, citația sau înștiințarea se expediază autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin telefax, poșta electronică sau prin orice alt mijloc de comunicare ce asigură transmiterea și confirmarea primirii acestor acte. Citația sau înștiințarea poate fi transmisă persoanelor fizice prin telefax, poșta electronică sau prin orice alt mijloc de comunicare ce asigură transmiterea și confirmarea primirii acestor acte doar la solicitarea persoanelor în cauză.

Astfel, instanța de recurs învederează că, termenul acordat de instanța de apel întru înlăturarea neajunsurilor ce au servit temei pentru a nu da curs cererii de apel este unul imperativ și peremptoriu, deoarece potrivit art. 110 din Codul de procedură civilă, termenul de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În speță, prin prisma prevederilor art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de 7 zile acordat de instanța de apel pentru înlăturarea neajunsurilor care au servit temei pentru a nu da curs cererii de apel, începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice comunicării actului de procedură.

Prin urmare, având în vedere că din materialele cauzei este imposibilă determinarea momentului comunicării apelantei SC „Stilconstruct” SRL a încheierii Curții de Apel Chișinău din 19 ianuarie 2017, Colegiul consideră ca fiind executate în termen indicațiile instanței de apel din încheierea din 19 ianuarie 2017 și înlăturate în interiorul termenului stabilit neajunsurile indicate în încheierea instanței de apel, în partea prezentării apelului motivat. Totodată, cererea reprezentantului apelantei cu privire la scutirea de la plata taxei de stat la depunerea apelului urmează a fi considerată ca depusă în interiorul termenului stabilit de instanța de apel pentru lichidarea neajunsurilor la depunerea apelului.

În speță, este relevantă și jurisprudența CtEDO, care a constatat în hotărârea *Russu împotriva Moldovei* (cererea nr. 7413/05, §§ 23-28, 13 noiembrie 2008) că, nu poate fi acceptată în calitate de probă suficientă proba ce confirmă faptul expedierii unei scrisori de către instanța judecătorească, ci este necesară dovada livrării acesteia.

Ținând cont de cele constatate și expuse supra, instanța de recurs reține că, prin nesoluționarea cererii reprezentantului apelantei cu privire la scutirea de la plata taxei de stat la depunerea apelului, se aduce o violare a principiului contradictorialității părților în proces, or, în conformitate cu art. 26 alin. (2) din Codul de procedură civilă, contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu pricina dată judecății și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței.

În acest sens, Colegiul taxează că un act de procedură se consideră ca fiind exercitat în termen în condițiile în care din materialele cauzei nu poate fi stabilit momentul comunicării persoanei vizate a actului judecătoresc de dispoziție pentru a determina respectarea termenului legal de exercitare a acestuia.

În corolar, Colegiul consideră că instanța de apel, la examinarea cererii recurentului cu privire la scutirea de la plata taxei de stat urma să țină cont de circumstanțele descrise. Or, la capitolul legalității hotărârilor instanței de judecată, jurisprudența CtEDO în repetate rânduri a statuat necesitatea motivării hotărârilor instanței, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. CtEDO a menționat că, este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (*Hirvisaari împotriva Finlande*).

În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (*Hiro Balani vs. Spania*).

CtEDO în practica sa constantă a menționat că, dreptul la un proces echitabil, garantat de art.6 §1 din Convenție, include printre altele dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră pertinente pentru cauza lor. Întrucât Convenția nu are drept scop garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective (*Artico împotriva Italiei*), acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste observații sunt în mod real ascultate, adică în mod corect examinate de către instanța sesizată. Altfel spus, art. 6 implică mai ales în sarcina instanței obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța (*Perez împotriva Franței, Van der Hurk împotriva Olandei*).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în speță lipsește.

Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, punând în pericol dreptul la un proces echitabil (*Kaufland împotriva Belgiei*).

Instanța de recurs notează că, nemotivarea unei hotărâri judecătorești echivalează practic cu soluționarea procesului fără a intra în fondul acțiunii, fapt ce justifică casarea actului de dispoziție recurat, cu trimiterea pricinii spre rejudecare.

În speță, este evident că constatările instanței de apel nu conțin o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției emise, astfel încât instanța de recurs fiind în imposibilitatea de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate.

Dat fiind faptul că instanța de apel nu a respectat întocmai normele de drept procedural la soluționarea primirii cererii de apel a Societății Comerciale „Stilconstruct” Societate cu Răspundere Limitată, precum și a cererii reprezentantului

acesteia, avocatul Victor Brânză cu privire la scutirea de la plata taxei de stat la depunerea apelului, fapt ce a generat pronunțarea unei încheieri dictată de concluzii nemotivate, lichidarea căroră nu este posibilă în cadrul procedurii de examinare în recurs, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia admiterii recursului declarat de reprezentantul Societății Comerciale „Stilconstruct” Sometate cu Răspundere Limitată, avocatul Victor Brânză, casarea integrală a încheierii Curții de Apel Chișinău din 23 februarie 2017, cu restituirea pricinii în Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată, la faza primirii cererii de apel și examinării cererii reprezentantului SC „Stilconstruct” SRL, avocatul Victor Brânză cu privire la scutirea de la plata taxei de stat la depunerea apelului.

În conformitate cu art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e

Se admite recursul declarat de reprezentantul Societății Comerciale „Stilconstruct” Sometate cu Răspundere Limitată, avocatul Victor Brânză.

Se casează încheierea Curții de Apel Chișinău din 23 februarie 2017 și se restituie cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Oleg Anghelici împotriva Societății Comerciale „Stilconstruct” Sometate cu Răspundere Limitată cu privire la încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată, în Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată, la faza primirii cererii de apel și examinării cererii reprezentantului SC „Stilconstruct” SRL, avocatul Victor Brânză cu privire la scutirea de la plata taxei de stat la depunerea apelului.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic